

”Slutet på början”

Om två års erfarenhet av samordning av samhällsomställning i Norr- och Västerbotten till följd av stora klimatdrivna etableringar och expansioner

Peter Larsson, samordnare Näringsdepartementet

Now this is not the end.
It is not even the beginning of the end.
But it is, perhaps, the end of the beginning.

Churchill, Nov 10, 1942



2017

2018

2020

2021

2022

northvolt

HYBRIT
▶▶ FOSSIL-FREE STEEL

BOLIDEN



LKAB

H₂green steel

SSAB



Dessutom: Copperstone, Talga, ReeMap, Setra m fl

2017

2060



Megatrender – 2020

Globalisering

Digitalisering

Just-in-time

Megatrender 2020 –

Klimatomställning

Regionalisering

Platsens betydelse






Viktiga perspektiv i arbetet

- De stora investeringarna i norra Sverige tydliggör och synliggör klimatomställningen. "Ljuset från Norr" Tidskritiska processer som kräver medverkan av vertikala resurser och regelverk
- "Stora etableringar" kan bli lika framgångsrik politik som "Stora omställningar". Erfarenheterna i norra Sverige kan få nationell betydelse. OCH lägga grunden för fler etableringar
- Investeringarna medverkar till att bryta stagnation i norra Sverige (exkl Umeå) genom fem nya starka tillväxtmotorer med potential för spridning i hela regionen



Samordningsarbetet

- Eleffekt – Norrlandspaketet (8,4 GSEK)
- Infrastruktur – särskilt uppdrag till Trafikverket => Infrastrukturpropositionen (investeringar Ö Norrland)
- Arbetskraft – Särskilt uppdrag till AF => Kontor i Skellefteå (första steg)
- Utbildning – Vuxenutbildningen 
- Bostäder – Boverket/Visioner i norr + samordnare

Skillnad ”omställning” och ”etablering”

OMSTÄLLNING (nedläggning/neddragning)

- *Exemplet Trollhättan / Saab*
- Människor finns på platsen (i regionen) och lotsas till nytt jobb
- Lokaler får ny användning
- *TSL o TRR mobiliseras och får understöd av AF, MYH, Lst osv*

ETABLERING

- *Exemplet Skellefteå eller Boden*
- Hårda frågor är lokaliseringsfaktor
- Lokaler behöver byggas, människor attraheras
- Bostäder, skolor behöver byggas
- *Inga naturliga utpekade aktörer*



Batterier – illustration av olika strategier

- Skellefteå – Etablering (rekrytering + utbildning)
- Borlänge – Omställning (nedläggning StoraEnso)
- Göteborg – Expansion (potential långtidsarbetslösa)
- Mariestad – Omställning och expansion
- Södertälje – Omställning inom företag
- Västerås – Expansion på rörlig arbetsmarknad (högutbildade)

Grön omställning utan Svart arbetskraft?





Regeringskansliet

Möjlig tillväxt i Väster- och Norrbotten

Sektor	Antal
Tunga industrin – nyanställningar	20 000 (industrins redovisning)
Infrastruktur, jvg, väg, kraft, bygg	5 000 (egen uppskattning)
Underleverantörer + företag som attraheras	10 000 (dito)
Service, kultur mm	10 000 (dito)
Vård, skola, omsorg	15 000 (dito)
Familj, släkt mm	30 000 (dito)
Umeå +++	10 000
SUMMA Potentiell ökning på 15 år	100 000

Norrbotten + Västerbotten befolkning idag: **512 000**



Generella reflektioner om fortsättning

- (1) Energi(el)försörjning
- (2) Infrastruktur
- (3) Kompetensförsörjning =
befolkningsförsörjning
- (4) Erfarenheter miljötilståndprocesser
- (5) Fokus vidareförädling + Gruvor och mineraler



(1) Elförsörjning (energi och effekt)

- Fortsättning på Norrlandspaketet (SvK)
- Likställ produktion med konsumtion när det gäller fördelar
- Samråd, samråd, samråd och led utveckling
- Prioritering för energi med korta ledtider
- Energilagring $H_2 + \text{elektron} = \text{sant}$

(2) Infrastruktur – öka taken – bind samman



(3) Kompetensförsörjning



Kompetensförsörjning

Kompetens

Individens erfarenhet
och utbildning

Möjlighet att flytta
Möjlighet att förkovra

Försörjning

Platsers och företags
förmåga att attrahera
Kompetens

Bostäder, samhälle,
Utbildning,



Exemplet Skellefteå

Scenario Northvolt 3000 (idag 5000)

- 14 000 nya jobb på 10 år
- Industrin 6 900, Tjänstesektor 4 300, Service 690, offentlig sektor 2 300
- Inte bara "Talent", utan hela arbetsmarknaden
- Förutsättning för lyckad etablering är bred expansion och kraftig inflyttning
- Blue collar – En etableringsfaktor

(3) Kompetensförsörjning

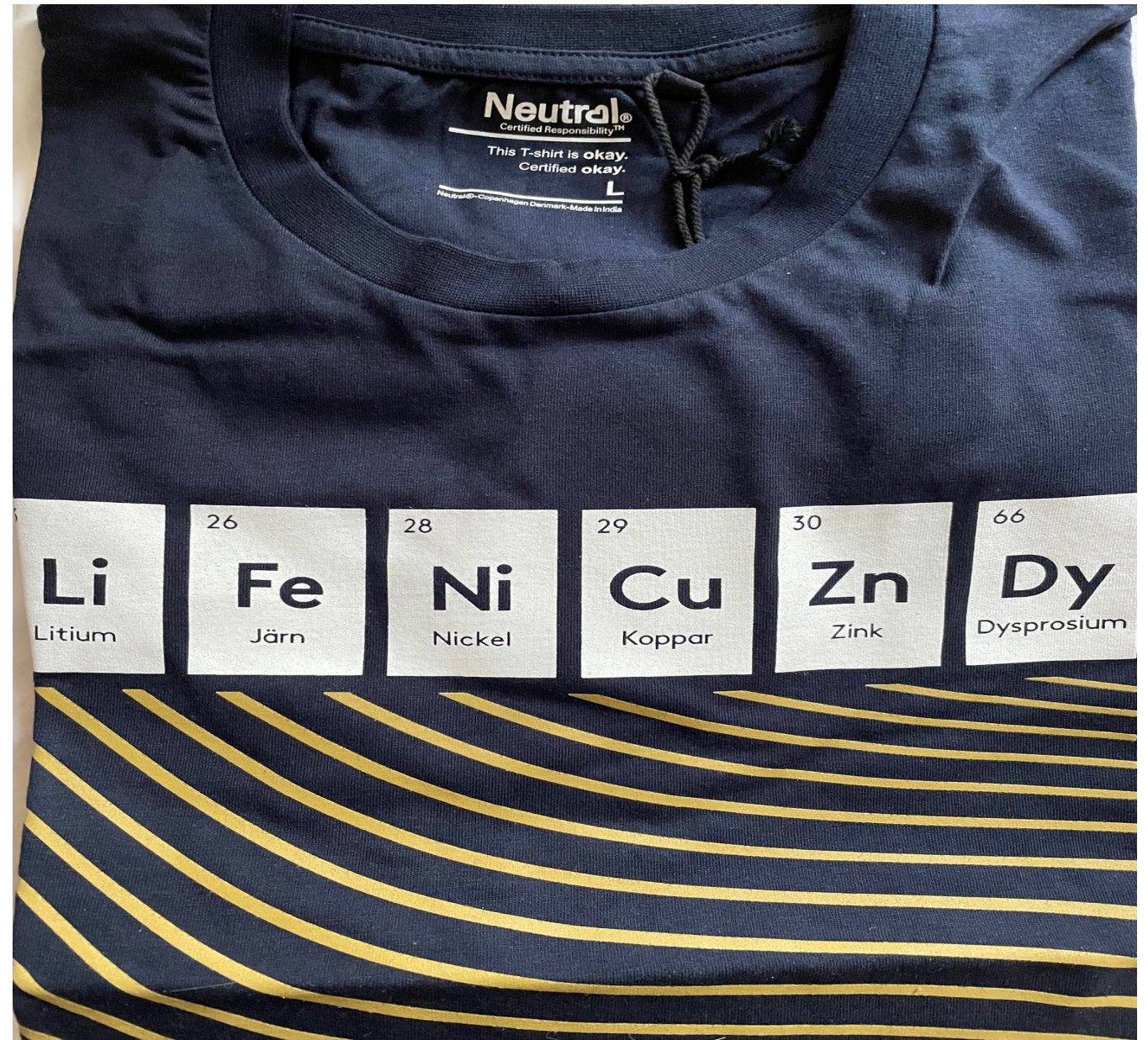
- "Befolkningsförsörjning"
 - "Stanna kvar"
 - Internationell rekrytering
 - Lirka upp rörligheten i Sverige
 - Ökad inomregional pendling
- Accelererat bostadsbyggande
 - ""Stockholm på fyra år""
- Kompetens och lärande i nya former
 - Skellefteåmodellen – Vux – YH - Högskola

(4) Miljötilståndprocessen - reflektioner

- Sökanden – ambitioner, förarbeten (a)
- Prövningsmyndigheter (b)
- Ardös utredning
- Samrådsprocesser + ledarskap (a) + (b)

- Natura 2000 – Fysisk riksplanering
- Vattenmyndigheter
- (a) Northvolt och H2GreenSteel (6 mån)

5 Gruvor och mineraler





....end of the beginning

- Kraftsamla över olika gränser
- Institutionell kreativitet
- Färdplan för såväl grön omställning som samhällsomställning
- Djärvare finansiering